

Forfatter: Nansen, Peter

Titel: FRA LAZARETTET

Citation: Nansen, Peter: "FRA LAZARETTET", i Nansen, Peter: *Samlede Skrifter Bd. 3: Noveller; Skitser; Dramatiske Smaating*, Gyldendal, 1908-09, s. 225. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-nansen03ny-shoot-workid66759/facsimile.pdf> (tilgået 07. maj 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter Bd. 3: Noveller; Skitser; Dramatiske Smaating

FRA LAZARETTET

Der var Stuegang paa Garnisonshospitalet. I Spidsen jumpedede den store tykke Overlæge med en Uniformshue bag i Nakken som eneste Kendetegn paa hans militære Rang og Værdighed. Ved Siden af ham den lange blege Reservelæge, anstrængende sit Vid for at sprede Skyerne paa sin Brumbasse-Overordnedes Tyrepande. Dernæst en journalførende Teolog-Sygepasser, med et rundt Provsteansigt og Brillen. Saa en Klump tilfældig Blanding af søvnige Sygepassere og Korporaler. Endelig en mildt morgendrukken Oversergent, der gjorde Afstikkere ind i Stuekonernes Køkkener og med myndig Alvor snapsede af Patient-Portvinen for at kontrollere, om Økonomen leverede sunde og uforfalskede Varer.

Overlægen var gnaven. Der var indlagt en Mængde nye Patienter, han havde knap Tid, og han havde været i privat Praksis det meste af Natten. Som Følge heraf vejrede han *Simulatio* overalt. Han fo'r frem med Vælde, saa de møre Trapper gængede under ham, og paa Stuerne kom han som et Uvejr over baade Stuekoner og Patienter.

Han brummede og bandte, snærrede ad den utrætteligt vittige og stadig blegere Reservelæge, røfledede Jomfruerne og Madammerne og ordinerede

med kategorisk Ubarmhæjrtighed Feberkost og Styrtebade og amerikansk Olie for saavel syge Ben som syge Maver.

Saa smækkedes Døren op til Stue Nr. 27 og Overlægen med Suite holdt sit Indtog.

Overlægen busede løs paa en Seng, hvori laa en Lungebetændelse-Patient med lukkede Øjne. De indfaldne Kinder var sorte af Skægstubbe, paa Panden piblede Sveddraaber.

„Sover han?“ spurgte Overlægen høst.

„Han er meget syg,“ vovede Stuens Sygepasser hviskende at fremføre til Mandens Undskyldning.

„Hm, hm!“ Overlægen læste paa Tavlen over Sengen Aften- og Morgen-Temperaturen. Og, efter en lille Pævse, sagde han pludselig i en helt anden Tone, stille og forsigtig, til Stuekonen: „Har Mads ikke sovet i Nat?“

„Nej, Hr. Overlæge. Mads Hansen har fantaseret hele Natten. Han kalder hele Tiden paa sin Mo'r.“

„Stakkels Fyr.“

Overlægen stod atter nogle Øjeblikke i tavs Eftertanke. Men da han opdagede, at Mads Hansen havde aabnet Øjnene, nikkede han smilende til ham:

„Godmorgen lille Mads. Kender De mig?“

„Javel, Hr. Overlæge.“

„Lille Mads Hansen længes nok efter sin Mo'r. Vil Mads have, at vi skal skrive efter hans Mo'r, at hun kan komme ind til ham?“

„Javel, Hr. Overlæge.“

„Hvor bo'r hans Forældre?“

„Javel, Hr. Overlæge.“

„Kan Mads ikke huske, hvad det Sogn hedder, hvorfra han er?“

„Mo'r, Mo'r --- bitte Mo'r.“

Overlægen vendte sig om til sit Følge: „Kender

ingen af Mads' Kammerater fra Kompagniet hans Forældres Adresse?"

„Nej, Hr. Overlæge“ — svarede Sygepasseren — „der er ingen fra samme Sogn som Mads Hansen. Der er ingen, der véd noget nærmere om ham. De siger, de véd blot, han altid gik og led af Hjemve. Han havde slet ingen Venner i Kompagniet. Han var nok den eneste fra sin By. Og han selv kan ikke forklare noget. Vi har forgæves spurgt ham.“

Overlægen smed sin Kasket paa en tom Seng. Saa gik han hen til Mads og sagde:

„Kan lille Mads taale at rejse sig op. Nu skal De se, nu hjælper den rare Jfr. Holm og han, den skævbenede Rad dér, Dem, saa kan De nok sidde op et Øjeblik, mens jeg undersøger Dem. Og saa skal Mads se, saa bliver De rask om nogle Dage og saa sender vi Dem hjem til Deres Mo'r.“

Overlægen klappede Mads paa hans vaade Pande, Stuekonen og Sygepasseren holdt ham, en under hver Arm, og Overlægen lyttede til hans Ryg.

„Det var flinkt, lille Mads, læg De Dem nu kun ned igen.“

Overlægen vendte sig om mod Reservelægen, hvis Vittighed var forstummet, og hviskede:

„Kaput.“

Derpaa sagde han højt:

„Det er svært, saa Mads har bedret sig siden igaar. Nu faar vi ham snart til en helt brav Soldat igen. Det gælder blot om, at Mads vil være flink til at nyde noget. Er der ikke noget, De har Lyst til?“

Mads saá uforstaaende paa Overlægen.

„Ja, kunde De slet ikke tænke Dem noget, som kunde smage Dem? De skal s'gu ikke genere Dem, for De er i Statens Tjeneste, og Staten sparer ikke,

naar det gælder en Fædrelandsforsvarers Behagelighed. Holder Mads af Portvin?"

„Næ-h.“

„Jamen saa kan Mads vist lide Cognak? Naa ikke. Men en Bajer maaske? Eller en Kaffe-puns?"

Mads syntes lige uinteresseret overfor alle Fritstelser. Og det nyttede ikke, at Overlægen appellerede til sit Følges og de andre Patienters Raad. Ingen kendte Mads' Smag.

Han opgav dog ikke Ævret.

„Det gælder blot om at have Fantasi. Tilsidst finder vi nok det rette. For ikke har jeg kendt nogen Krigsmand, der ikke var genegen til en eller anden Slags Spiritus.“

Og han vedblev at friste med alle tænkelige Vine og Toddyer, mens Mads stadig forholdt sig udeltagende, indtil Overlægen endelig sagde:

„Men hvad siger da Mads til en Arrakspuns?"

Der gled over Mads' Ansigt et Smil, fuldt ligesom af gamle salige Jule-Minder, og ganske stille gentog han i henrykt Forventning:

„Ja, Arrak.“

Overlægen straaledede:

„Saa Gu', om vi ikke fandt Mads' Passion alligevel. Aitsaa, Korporal, noterer vi paa Ekstraforplejnings-Tavlen en Flaske Arrak til Mads Hansen. De, Jfr. Holm, sørger for, at Mads faar ligesaa mange Arrakspunse, som han har Lyst til. Og De, Sygepasser, bliver i Eftermiddag hos Mads og drikker Arrak og spiller Seksogtrede med ham.“

Men til Reservelægen, der pligtskyldigt smilede beundrende, sagde han: „Gud fri os sikke Vrøvl vi faar med Kontoret om den Flaske Arrak. En saadan Ordination er aldrig set paa det kgl. danske Garnisonshospital.“

Saa gik han atter hen til Patientens Hovedgærde, klappede ham mildt paa Kinden og sagde:

„Farvel, lille Mads.“

Greb saa sin Uniformshue, trykkede den fast paa det store, maskinklippede Hoved og jumpede med militærisk Barskhed videre paa sin Strøgang.

Men hele Eftermiddagen laa Mads Hansen og drak Arrakspuns og spillede Seksogtreds og troede, han var til Julægilde.

Ud paa Aftenen kom Dødskampen, og Sygepasseren hentede Jfr. Holm. Da Mads saa hende, rejste han sig op i Sengen, omfavnede hende, lagde sit Hoved til hendes Bryst og klynkede: Mo'r, Mo'r!

Den gamle visne Pige kælede med kejtet Æmhed for ham og talte til ham som til et Barn, og han blev rolig.

Han døde glad. Han troede, han holdt Jul med sin Moder.

SIMULANTEN

Overlægen kunde ikke blive klog paa den Patient.

Rekrut Nr. 13 af 3die Kompagni var indlagt for Svækkelse i det venstre Ben. Han kunde ikke støtte paa det. Det var ligesom at Livskraften var sivet ud af Knoklerne paa det, sagde han paa sit dannede Københavnsk. Nr. 13 var i det civile Liv Snedkersvend og en ualmindelig flot Karl at se paa.

„Det er Herren straffe mig Løgn,“ betroede Overlægen sit Følge efter den første Undersøgelse af Nr. 13s Ben. „Det er simpelthen en Forbryder. Han fejler ikke det bitterste. Men heldigvis har Militæretaten Midler til at tumle saadan en Knægt. Han skal blive kureret i en Hastighed.“

Unægtelig saá 13s Ben hellerikke sygt ud. Det var et af de mest velkåbte Ben, man kunde tænke sig — rentud klassisk, lige til at modellere.

Imidlertid fik Overlægen ikke Ret i sin Tillid til den militære Kurmetodes hurtige Virkning.

Den blev dog anvendt i sin fulde Udstrækning og uden Skaansel.

Den begyndte med Feberkost og spansk Flu. Saa toges der fat med Elektrisérmaskinen, først den lille, saa den store. Det var forresten nydeligt at se, naar 13s Ben blev elektriseret. Det prangede, under